

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
دانشکده علوم سیاسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
در رشته روابط بین الملل

عنوان:

پیمان استراتژیک آمریکا - افغانستان و تاثیر آن بر امنیت پاکستان

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر اردشیر سنایی

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر زهره بالا زاده

پژوهشگر:

معصومه میرزائی

سال تحصیلی

زمستان ۱۳۹۱

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم و همه بزرگوارانی که مرا در نگارش این پایان نامه کمک و یاری نموده اند.

تقدیر و تشکر

با تشکر و قدردانی از کلیه اساتید محترم، علی الخصوص جناب آقای دکتر اردشیر سنایی و سرکار خانم دکتر زهره بالازاده که با زحمات بی شائبه و راهنمایی مفیدشان و همچنین دوست و همکلاسی عزیز جناب آقای محمد اکبری که در راه نگارش این پایان نامه به بنده کمک فراوانی نموده اند کمال تشکر و قدردانی را دارم، به امید اینکه این اثر بتواند هر چند مختصر، زحمات کلیه این عزیزان را جبران نماید.

بسمه تعالی

در تاریخ ۹۱/۱۱/۲۴

دانشجوی کارشناسی ارشد

از پایان نامه خود دفاع نموده و با

نمره به حروف و با درجه

مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

تمهیدنامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب معصومه میرزائی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد به شماره دانشجویی ۸۹۰۶۶۲۲۷۷۰۰ در رشته روابط بین‌الملل

که در تاریخ ۹۱/۱۱/۲۴ از پایان نامه خود تحت عنوان پیمان استراتژیک آمریکا و افغانستان و تاثیر آن بر امنیت پاکستان با

کسب نمره و درجه دفاع نموده ام

بدین وسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و

پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود نام منبع

مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات

آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان

نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با

اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه .....

فصل اول: کلیات تحقیق

۴	۱-۱ بیان مسئله .....
۵	۲-۱ اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن .....
۶	۳-۱ اهداف تحقیق .....
۷	۴-۱ سئوالات اصلی و فرعی .....
۷	۵-۱ فرضیه تحقیق .....
۷	۶-۱ متغیرهای مستقل و وابسته .....
۸	۷-۱ پیشینه و ادبیات تحقیق .....
۹	۸-۱ تعریف مفاهیم .....
۱۱	۹-۱ قلمرو تحقیق .....
۱۱	۱۰-۱ روش تحقیق و جمع آوری اطلاعات .....
۱۱	۹-۱ روش جمع آوری اطلاعات .....
۱۱	۱۲-۱ محدودیت های تحقیق .....
۱۱	۱۳-۱ سازماندهی تحقیق .....

فصل دوم: چارچوب نظری

مقدمه

۱۴	۱-۲ رئالیسم .....
۱۴	۱-۱-۲ پیشینه واقع گرایی .....

۱۵	۲-۱-۲ نئورئالیسم.....
۱۸	۲-۲ چارچوب تئوریک سیاست خارجی آمریکا.....
۱۹	۲-۲-۱ ریشه های تفکرات نومحافظه کاران.....
۲۰	۲-۲-۲ ظهور و رشد نومحافظه کاران.....
۲۲	۳-۲-۲ مبانی فلسفی و فکری نومحافظه کاران.....
۲۷	۴-۲-۲ تروریسم و حمله به افغانستان از دیدگاه نومحافظه کاران.....
۳۰	۲-۲-۲-۱۱ سپتامبر، تقویت ایده رهبری جهان.....
۳۵	۲-۲-۲ یکجانبه گرایی سیاست خارجی آمریکا بعد از جنگ سرد.....
۳۷	۳-۲-۲ مداخله گرایی در سیاست خارجی آمریکا بعد از جنگ سرد.....
۳۸	۴-۲-۲ مبارزه با تروریسم.....
۴۰	۵-۲-۲ عملیات پیش دستانه در سیاست خارجی آمریکا.....

فصل سوم: بررسی روابط امنیتی - نظامی آمریکا و افغانستان

مقدمه

۴۵	۳-۱ تاریخچه روابط آمریکا و افغانستان.....
۵۳	۳-۲ القاعده و تاثیرات امنیتی آن.....
۵۳	۳-۲-۱ فرایند مقدماتی تشکیل سازمان القاعده.....
۶۰	۳-۲-۲ فعالیت های القاعده طی سال های دهه (۱۹۹۰ م).....
۶۵	۳-۳ طالبان و تاثیر آن بر حضور آمریکا.....
۶۵	۳-۳-۱ گروه طالبان.....
۶۶	۳-۳-۲ عوامل شکل گیری طالبان.....
۷۷	۳-۳-۳ شکل گیری اجماع بین الملل علیه طالبان.....
۸۰	۳-۴ ۱۱ سپتامبر و حمله آمریکا به افغانستان.....
۸۹	۳-۵ سیاستها و منافع آمریکا در افغانستان (کوتاه مدت - بلندمدت) بعد از ۱۱ سپتامبر.....

۸۹	..... ۳ - ۵ - ۱ اهداف سیاسی
۹۰	..... ۳ - ۵ - ۲ اهداف اقتصادی
۹۱	..... ۳ - ۵ - ۳ اهداف امنیتی
۹۱	..... ۳ - ۶ برنامه های امنیتی آمریکا در افغانستان
۹۲	..... ۳ - ۶ - ۲ اقدامات منطقه ای و بین المللی
۹۳	..... ۳ - ۶ - ۳ اقدامات در افغانستان

فصل چهارم: نقش و جایگاه پاکستان در روابط افغانستان و آمریکا

مقدمه

۹۲	..... ۴ - ۱ سابقه روابط افغانستان و پاکستان
۱۰۱	..... ۴ - ۱ - ۱ سیر تاریخی اختلافات
۱۰۸	..... ۴ - ۲ نقش ارتش و سازمان امنیتی پاکستان
۱۰۹	..... ۴ - ۲ - ۱ سازمان امنیتی پاکستان (ISI) و نقش آن در افغانستان
۱۱۱	..... ۴ - ۲ - ۲ ارتش
۱۱۶	..... ۴ - ۳ طالبان، القاعده، افغانستان و پاکستان
۱۱۹	..... ۴ - ۳ - ۱ طالبان جدید
۱۲۴	..... ۴ - ۴ نقش پاکستان در ناآرامیهای افغانستان
۱۲۴	..... ۴ - ۴ - ۱ بهره گیری از عامل پشتون
۱۲۴	..... ۴ - ۴ - ۲ برخورداری از عمق استراتژیک
۱۲۵	..... ۴ - ۴ - ۳ بهره برداری از مزیت های اقتصادی و ترانزیتی افغانستان
۱۲۵	..... ۴ - ۴ - ۴ جلوگیری از اقتدار حکومت مرکزی و تشکیل حکومت همسو در سیاست خارجی افغانستان
۱۲۶	..... ۴ - ۴ - ۵ هدایت جریانات اسلامی و افراط گرا به خارج از مرزها
۱۲۶	..... ۴ - ۵ نقش پاکستان در روابط آمریکا و افغانستان پس از حادثه ۱۱ سپتامبر

۱-۵-۴ پاکستان و راهبرد مصالحه با طالبان میانه رو..... ۱۳۰

فصل پنجم: تاثیر پیمان استراتژیک آمریکا و افغانستان بر امنیت پاکستان

مقدمه

- ۱-۵ متن کامل توافقنامه استراتژیک..... ۱۳۸
- ۲-۵ بررسی ابعاد سیاسی پیمان استراتژیک آمریکا با افغانستان..... ۱۵۲
- ۳-۵ تحلیل حقوقی پیمان استراتژیک میان دولت آمریکا و افغانستان..... ۱۵۸
- ۴-۵ نقش منطقه‌ای پاکستان..... ۱۶۱
- ۵-۵ کاهش نقش پاکستان در سیاست خارجی افغانستان..... ۱۶۷
- ۱-۵-۵ نگاه کلی سیاست خارجی آمریکا به پاکستان..... ۱۶۹
- ۲-۵-۵ سیاست خارجی آمریکا و تحولات جدید پاکستان..... ۱۷۲
- ۳-۵-۵ سیاست خارجی اوباما در قبال پاکستان..... ۱۷۸
- ۶-۵ پیامدهای امضاء پیمان استراتژیک و پاکستان..... ۱۸۵
- ۷-۵ افغانستان - آمریکا و پاکستان..... ۱۹۲

فصل ششم: نتیجه گیری

- جمع بندی و نتیجه گیری..... ۱۹۶
- منابع و ماخذ..... ۲۰۱

چکیده انگلیسی

مقدمه

بدون در نظر گرفتن این موضوع که بانیان اصلی حوادث یازده سپتامبر چه کسانی بودند، این حادثه تأثیرات بسیاری بر نظام بین‌الملل داشته و ماهیت آن و تعریف بسیاری از واژگان کلیدی روابط بین‌الملل مانند قدرت را دستخوش تغییر کرد. همچنین این حادثه باعث شکل‌گیری سیاست‌های جدید ایالات متحده آمریکا در خاورمیانه و لشکر کشی به افغانستان و عراق گردید. حضور آمریکا در افغانستان از سال ۲۰۰۱ به بعد با مسائل گوناگونی روبرو بوده است. دولت-ملت سازی در افغانستان و روند توسعه در آن علیرغم دخالت نیروهای آمریکایی در این کشور از چالش‌های فراوانی برخوردار بود. موضوع امنیت و حضور طالبان و ناامنی از متغیرهای بسیار مهمی است که در افغانستان لاینحل مانده است. از این رو آمریکا با مطرح کردن پیمان استراتژیک و حضور بلند مدت در این کشور از سویی منافع خود در افغانستان و منطقه را دنبال کرده و از سوی دیگر مسائل و دغدغه‌های امنیتی افغانستان را پی‌گیری می‌کند که در این راستا موافقت افغانستان با این موضوع، شکل‌گیری دوران جدیدی از حضور ایالات متحده در منطقه را رقم خواهد زد. پیمان استراتژیک که مشکلات و مسائل خاصی را در داخل افغانستان دارد، چالش‌های عدیده‌ای را در منطقه می‌تواند بوجود آورد. این پیمان می‌تواند تأثیرات بسیاری را بر کشورهای منطقه چون ایران، پاکستان، هند و روسیه بر جای گذارد. روابط پاکستان و افغانستان از بدو بروز و ظهور کشور پاکستان در نقشه جغرافیای منطقه، مسیر پرتنشی را پشت سر گذاشته است. چنین روابطی بسته به شرایط منطقه ای و بین‌المللی در دوران جنگ سرد، تجاوز اتحاد جماهیر شوروی به افغانستان، فروپاشی شوروی، پیروزی انقلاب اسلامی، حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی و حمله آمریکا به افغانستان و شکل‌گیری روابط امنیتی این دو کشور، تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم خود را بر سیاست خارجی پاکستان در قبال افغانستان داشته است.

دو موضوع معاهده دیوراند و تشکیل پشتونستان بزرگ سرمنشاء اختلافات پاکستان و افغانستان و عامل تشدید کننده آن در مقاطع مختلف تاریخ روابط دو کشور بوده است. حل و فصل این دو مشکل، اساس

شکل گیری اهداف سیاست خارجی پاکستان در قبال افغانستان را شکل می دهد. اهداف سیاست خارجی پاکستان در قبال افغانستان، علاوه بر عوامل بیرونی ناشی از مشکلات امنیتی با افغانستان، تحولات سیاسی ناشی از تغییرسیستم حکومتی در این کشور، منازعات مستمر با هند و سیاست های کشورهای منطقه ای و فرا منطقه ای در قبال افغانستان، از برخی عوامل داخلی نیز تاثیر می پذیرد. دولتمردان پاکستانی در ادوار مختلف تاریخی، با توجه به مجموعه عوامل فوق سیاستهای مختلفی برای نیل به اهداف خود بهره برده اند که شعاعی از کنترل امور درجهت جلوگیری از اقتدار حکومت مرکزی درکابل تا تشکیل یک دولت دست نشانده در افغانستان را در بر می گرفته است. در این پژوهش تاثیرات پیمان استراتژیک آمریکا و افغانستان بر کشور پاکستان مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

فصل اول

کلیات طرح تحقیق

۱-۱ بیان مسئله

حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ منجر به کشته شدن بیش از ۵ هزار نفر و تخریب برج‌های دوقلوی مرکز تجارت جهانی در نیویورک شده، (گرک، ۱۳۸۱، ۴-۳۱) در این حادثه گروه طالبان و گروه القاعده متهم به طراحی و اجرای این حملات تروریستی شدند. در این راستا آمریکا با هدف از بین بردن طالبان و گروه القاعده حمله نظامی خود به افغانستان را در دستور کار قرار داد و با این بهانه این کشور را اشغال نمود و به دنبال آن با هدف حفظ ثبات و امنیت منطقه‌ای و برای تامین منافع استراتژیک خود به انعقاد پیمانی استراتژیک با این کشور دست زد.

پیمان استراتژیک افغانستان و آمریکا موضوعی است که به نظر می‌رسد در بین مقامات افغانستان و آمریکا به موضوعی جدی تبدیل شده است. به گفته سخنگوی دولت افغانستان این پیمان بر مبنای همکاری درازمدت خواهد بود. بحث در رابطه با روابط درازمدت و ایجاد پایگاه‌های دائمی نظامی از سوی آمریکا در افغانستان موضوعی بود که نخستین بار توسط «لینسی گراهام» سناتور آمریکایی مطرح شد. «حامد کرزای» رئیس‌جمهور افغانستان اعلام کرده است که این موافقت نامه تضمین کننده ادامه کمک‌های آمریکا به افغانستان برای بازسازی و آموزش ارتش این کشور خواهد بود تا افغانستان روی پای خود بایستد و به دنبال آن امنیت در افغانستان برقرار شود که این امر باعث ترقی، تجهیز و شکل‌گیری ساختارهای نظامی

اداری و اقتصادی افغانستان شود. همچنین باعث شکل گیری نیروهای امنیتی داخلی برای بر عهده گرفتن امنیت افغانستان شود. دولت افغانستان هرچند از طرفی مسائل داخلی را در نظر می گیرد ولی از طرفی دیگر خواهان اعتماد همسایگان خود نیز می باشد و روند توسعه و امنیت افغانستان را موضوعی جدا از همسایگانش نمی داند.

در این راستا پیمان استراتژیک بین آمریکا و افغانستان چالش هایی را در داخل و خارج افغانستان به دنبال دارد. به طوری که این طرح با واکنش های متفاوتی در داخل افغانستان و همچنین خارج از این کشور روبرو شد. برخی از موافقان این طرح معتقدند که حضور نیروهای خارجی تضمینی برای برقراری امنیت و ثبات این کشور می باشد. اما مخالفان این طرح بر این باورند که آزادی های عملی که در قبال این پیمان به نیروهای آمریکایی داده می شود عملاً تهدیدی برای منافع افغانستان و همسایگان آن به شمار می رود و نوعی اشغال را در اذهان تداعی می کند. همچنین نحوه عملکرد و فعالیتهای طالبان در برخورد با این موضوع مهم می باشد. از طرفی این طرح تبعات گوناگونی برای بازیگران دیگری مانند ایران، روسیه، پاکستان و چین خواهد داشت. همسایگان افغانستان حضور طولانی مدت آمریکایی ها و برقراری پایگاه نظامی در آن را با منافع خود در منطقه در تضاد می بینند و به نوعی با آن مخالفت می ورزند. بررسی مناسبات منطقه ای پیمان امنیتی افغانستان و آمریکا و تاثیر آن بر امنیت پاکستان موضوع این پژوهش را تشکیل می دهد.

۱-۲ اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن

اهمیت بررسی این موضوع از چند جهت قابل بررسی می باشد. اول اینکه افغانستان همسایه غربی ایران که اشتراکات دینی و فرهنگی بسیاری با جمهوری اسلامی ایران دارد بازیگری مهم و حیاتی برای سیاست خارجی ایران می باشد. بعد از انحلال قدرت طالبان در افغانستان که تهدیدی برای ایران بوده است، ایران

بیشترین مقدار کمک‌های مادی را برای بازسازی افغانستان کرده است. از این جهت ایران خواستار پررنگ‌تر شدن نقش خود در افغانستان می باشد. از طرفی ایران از سال‌های قبل با ایالات متحده که از ۱۱ سپتامبر به بعد در افغانستان حضور داشته تضادهای استراتژیک فراوانی دارد. بدین لحاظ بررسی حضور یا خروج نیروهای آمریکایی موضوعی پر اهمیت برای ایران می باشد. همچنین به قدرت رسیدن دوباره طالبان در افغانستان موضوعی خوشایند برای ایران نمی باشد و ایران خواستار شکل‌گیری زیربناهای محکم سیاسی و نظامی در افغانستان بوده و واگذاری مسائل امنیتی افغانستان را به نیروهای داخلی منطبق با منافع داخلی و خارجی افغانستان می داند.

مناسبات ایران و آمریکا از طرفی ایران و بازیگران دیگر در منطقه از طرفی دیگر قابل بررسی است و در این راستا اهمیت بیشتر بررسی این موضوع را می رساند. همچنین کشور پاکستان بازیگر مهم منطقه‌ای و همسایه ایران در سال ۲۰۱۲ به عنوان عضو غیر دائم شورای امنیت سازمان ملل انتخاب شده است و اهمیت این پژوهش بر بررسی بیش‌تر تأثیرات متقابل منطقه‌ای بر پاکستان و بازیگران دیگر می‌رساند.

۳-۱ اهداف تحقیق

اهداف این تحقیق عبارتند از:

- بررسی ابعاد مختلف پیمان استراتژیک افغانستان و آمریکا
- بررسی ابعاد تأثیرگذاری منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای این پیمان
- بررسی منافع افغانستان و چالش‌های پیش روی آن
- بررسی منافع آمریکا در منطقه بعد از حضور در افغانستان
- بررسی تأثیر حضور یا خروج آمریکا در به قدرت رسیدن دوباره طالبان
- بررسی تأثیر روابط امنیتی افغانستان بر پاکستان

- بررسی روابط سه جانبه آمریکا، افغانستان و پاکستان بر یکدیگر

- بررسی مناسبات پاکستان و آمریکا

- بررسی مناسبات پاکستان و افغانستان

۱-۴ سوالات اصلی و فرعی

سوال اصلی این تحقیق عبارت است از اینکه:

روابط امنیتی - نظامی آمریکا و افغانستان با توجه به پیمان استراتژیک دو کشور چگونه بوده و چه تاثیری

بر پاکستان خواهد داشت ؟

سوالات فرعی این تحقیق عبارت است از اینکه:

پیمان استراتژیک آمریکا- افغانستان چه تاثیری بر مناسبات منطقه‌ای خواهد داشت؟

پیمان استراتژیک آمریکا- افغانستان چه تاثیری بر کانون‌های قدرت در داخل افغانستان دارد؟

پیمان استراتژیک آمریکا- افغانستان چه تاثیری بر مسائل امنیتی پاکستان خواهد داشت؟

پیمان استراتژیک آمریکا- افغانستان چه تاثیری بر روابط پاکستان و افغانستان خواهد داشت؟

۱-۵ فرضیه تحقیق

فرضیه این تحقیق عبارت است از اینکه:

به نظر می‌رسد مناسبات نظامی - امنیتی آمریکا و افغانستان به ویژه پس از امضای پیمان استراتژیک آن دو

کشور باعث کاهش نقش منطقه‌ای پاکستان و امنیتی شدن فضای آن کشور خواهد شد .

۱-۶ متغیرهای مستقل و وابسته

متغیرهای مستقل و وابسته این تحقیق عبارتند از:

متغیر مستقل: روابط نظامی- امنیتی آمریکا و افغانستان- پیمان استراتژیک آمریکا و افغانستان / متغیر

وابسته: نقش منطقه ای و امنیت پاکستان

۷-۱ پیشینه و ادبیات تحقیق

در بررسی پژوهش‌ها و ادبیات موجود در مورد موضوع «پیمان استراتژیک آمریکا و افغانستان و تاثیر آن بر امنیت پاکستان» پیشینه زیادی وجود ندارد و از این رو این پژوهش در نوع خود جدید است. از این رو می‌توان به چند مورد در ارتباط با متغیرهای این موضوع اشاره کرد. یکی از کتابهای منتشره کتاب در برابر دشمنان: جنگ آمریکا با ترور، نوشته حسین دهشیار است.

نویسنده این کتاب به بررسی تشدید تلاش‌های آمریکا برای حرکت به سمت ایجاد نظام سیطره‌جویانه و هژمونیک آمریکا پس از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ می‌پردازد که به ویژه با اشغال نظامی عراق شدت گرفت. در ادامه این کتاب، تأثیرات این رویداد بر ساکنان کاخ سفید، شکل‌گیری اسلام‌گرایی سیاسی به جای کمونیسم و ترس آمریکایی‌ها از افزایش قدرت آن در به چالش خواندن سلطه آمریکا و رویکرد آمریکا در مبارزه با تروریسم را مورد مطالعه قرار می‌دهد.

کتاب بعدی: قدرت چهارم استراتژی کلان ایالات متحده در قرن ۲۱ نوشته گری هارت است. «گری هارت» نایب رئیس کمیسیون امنیت ملی در آمریکا در این کتاب به استراتژی ایالات متحده در قرن ۲۱ درباره جهت‌گیری مناسب و درست سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا اشاره دارد. وی معتقد است به منظور آنکه آمریکا وجهه بین‌المللی بیابد، باید قدرت چهارمی که همان اصول خاص آمریکایی است و عبارت است از: «آزادی‌های معطوف به قانون اساسی، آزادی‌های مطبوعات و حکومت انتخابی» به ابعاد سه‌گانه قدرت سنتی آمریکا (نظامی، اقتصادی و سیاسی) افزوده شود. به اعتقاد وی کشورهای دنیا از آمریکا

نه به خاطر قدرت نظامی، بلکه به خاطر اصول وارزش‌های آن پیروی می‌کنند. در ادامه به انتقاد از کسانی می‌پردازد که برای رهایی از کشورهای یاغی و محور شرارت از احیای جنگ‌های صلیبی سخن می‌گویند.

کتاب بعدی: کتاب آمریکا شماره (۷) است. این کتاب از سری کتاب‌های منتشر شده توسط مؤسسه ابرار معاصر تهران است، که نظر به اهمیت منطقه خاورمیانه، مؤسسه تهران اولین شماره کتاب آمریکا که آغازی بر انتشار کتاب‌های منطقه‌ای در خصوص قاره آمریکا است و ویژه دکترین امنیت ملی «بوش» در خاورمیانه می‌باشد را به موضوع حضور آمریکا در این منطقه اختصاص داده است.

این کتاب به این مسأله می‌پردازد که بعد از فروپاشی نظام دوقطبی، خاورمیانه دوباره به یکی از مناطق بحرانی و تحول‌ساز در سطح جهانی تبدیل شده است. در این راستا بیش از نیم قرن است که خاورمیانه مورد توجه آمریکا قرار گرفته است.

همچنین می‌توان به مقاله «قدرت آمریکا پیش و پس از ۱۱ سپتامبر» سردرگمی همراه با موفقیت نوشته رابرت کاکس که در سال ۲۰۰۲ نوشته شده است، اشاره کرد.

این مقاله به میزان آسیب‌پذیری ایالات متحده آمریکا در رویارویی با رویداد ۱۱ سپتامبر پرداخته است و واکنش آمریکا را با مقایسه توان و قدرت نظامی آن پیش و پس از ۱۱ سپتامبر مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

۸-۱ تعریف مفاهیم

برخی از مفاهیم به کار رفته در این پایان‌نامه عبارتند از:

پیمان استراتژیک آمریکا و افغانستان

متن کامل توافقنامه استراتژیک قراردادی ۸ ماده‌ای است میان افغانستان و آمریکا که هدف آن در ماده اول این توافقنامه به این صورت است که «همکاری نزدیک بین طرفین به منظور دفع تهدیدهایی که متوجه

صلح و امنیت جهانی و کمک به مردم افغانستان برای تامین آینده امن، دموکراتیک و شکوفا که حاصل آن امروز قرار گرفتن افغانستان در مسیر خودکفایی پایدار در امنیت، حکومت‌داری و توسعه اقتصادی و اجتماعی و همکاری سازنده در سطح منطقه است، می باشد. (www.avapress.com)

امنیت

امنیت ملی: فرهنگ لغات انگلیسی آکسفورد از دو منظر به ارایه تعاریفی درباره امنیت می پردازد: نخست، از منظر شرایط تأمین و تحفظ چهار تعریف را ارایه می دهد: (۱) شرایط محفوظ ماندن از خطر یا در معرض خطر قرار نگرفتن (۲) آزادی از تردید، اطمینان، اعتماد (۳) آزادی از بیم، اضطراب یا هراس از آینده (۴) کیفیت تأمین استحکام، پیوستگی و ثبات.

دوم: به اعتبار ابزار امنیت، چهار تعریف دیگر را پیشنهاد می کند: (۱) چیزی که تأمین و تحفظ ایجاد می کند، حمایت، محافظت و دفاع (۲) ابزار تأمین و ثبات در مواضع (۳) بستری برای تأمین چیزی به گونه‌ای که امنیت و تحفظ آن ضمانت شود (۴) دارایی متراکم شده یا سرریز شده. (Dillon, 1996, 121) تعریف کلی از امنیت ملی کشورها عبارت است از: کاهش یا رفع آسیب پذیری‌ها و تهدیدات، تثبیت و یا افزایش امکانات و استفاده از فرصت‌ها چه در سطح داخلی و خارجی افزایش قدرت ملی در ابعاد مختلف

نظامی‌گری

نظامی‌گری یا میلیتاریسم یک ایدئولوژی است که معتقد است توان ارتش سرچشمه و منبع همه امنیت‌هاست. نظامی‌گری در ملایم‌ترین شکل خود به این گزاره باور دارد که «آشتی از راه توانمندی نظامی» میسر می‌شود و آمادگی نظامی بهترین یا تنها راه دستیابی به صلح است. ایالات متحده آمریکا با لشکر کشی به افغانستان و عراق در قالب این تئوری در صدد برقراری صلح در این مناطق بوده است.

لویه جرگه

لویه جرگه به معنای اجتماعی مرکب از سران اقوام و قبایل و ارکان دولت و دربار حاکم بود که هرچند وقت یکبار به دعوت دستگاه حاکم تشکیل می گردید و مهمترین کارکرد آن تایید دستگاه حاکم، تایید قانون اساسی، توجیه اقدامات و عملکرد حکومت حاکم بوده است. و در موارد بحرانی در افغانستان تشکیل می شود و اعضای آن می توانند از جانب رئیس جمهور هم انتخابی و هم انتصابی باشند.

۹-۱ قلمرو تحقیق

قلمرو زمانی این تحقیق شرایط پیش آمده پس از جریان یازده سپتامبر و لشکر کشی ایالات متحده به افغانستان و مسائل بعد از آن تا کنون است. به عبارت دیگر می توان محدوده زمانی سال ۲۰۰۱ تاکنون را برای این پژوهش متصور بود. همچنین قلمرو مکانی این پژوهش به کشور افغانستان به عنوان مبنای اصلی مطالعه و دو کشور آمریکا و پاکستان به عنوان متغیرهای مکانی دیگر مورد مطالعه قرار می گیرد.

۱۰-۱ روش تحقیق و جمع آوری اطلاعات

روش تحقیق در این پایان نامه روش توصیفی - تحلیلی است.

۱۱-۱ روش جمع آوری اطلاعات

روش جمع آوری اطلاعات در این پایان نامه روش کتابخانه ای و استفاده از سایت های اینترنتی است.

۱۲-۱ محدودیت های تحقیق

از محدودیت های اصلی این موضوع می توان به کمبود منابع موجود در باره موضوع پژوهش اشاره کرد. این موضوع به علت در برداشتن ۳ متغیر آمریکا، افغانستان و پاکستان از پیچیدگی های خاصی برخوردار است و مستلزم بررسی دقیق و موشکافانه این متغیرهاست. از این رو این پژوهش نیازمند رفرنس های انگلیسی زبان در این باره است، دانشگاه آزاد می تواند با عضویت در این سایت ها و در اختیار گذاشتن آن برای